

Odgajanje sina

Pravovremena pouka

Mi odrasli često dobronamjerno tumačimo djeci kako je za život važno znanje, da se bez njega ne može, da je čovjek bez znanja gotovo invalidna osoba. Djecu želimo poučiti o svemu što ih u životu čeka i što će im biti potrebno.

Pri tomu gotovo uvijek potiskujemo jednu važnu temu: Kako graditi kvalitetne međuljudske odnose i kako u tu važnu tvorevinu ugraditi i pitanje spolnosti.

Ako mi kao roditelji, odgajatelji, pedagozi, liječnici, učitelji ili vjeroučitelji tu lekciju preskočimo u doba dječakova sazrijevanja, on vjerojatno nikad neće postati dozreo, stabilan, samosvjestan i zadovoljan muškarac.

Današnjim dječacima i mladićima većina medija, kao uzore, donosi njihovoga vršnjaka koji je seksualno aktivan i u tomu tobože uspješan. Takav negativan uzor mladićima nudi osobito sveprisutna pornografska industrija. Stoga je roditeljska, tj. očeva dužnost da svomu sinu obrazloži zašto su takvi uzori lažni, netočni i nepoželjni.

Virtualni svijet mladim ljudima nudi tobožnju blizinu i povezanost s osobama suprotnoga spola. No u stvarnosti dječak ili mladić često se osjeća zbunjeno kad treba prići djevojci. On o toj svojoj nelagodi ne traži savjet od svoga oca, već na internetu ili u svojoj vršnjačkoj skupini.

Današnja se djeca putem interneta već od desete godine susreću sa svijetom spolnosti, erotike i pornografije. S druge strane, taj isti internet najčešće je nepristupačan onim roditeljima koji baš i nisu informatički obrazovani. A upravo bi roditelji trebali prvi naslutiti skrovite interese svoga sina u toj dobi. Stoga mudar otac treba o tim temama razgovarati sa svojim sinom na vrijeme, a to znači dok dječak ima deset godina.

Osam oblika ljudske spolnosti

Dobri roditelji će spolni identitet svoga djeteta graditi od najranije dobi. Psiholozi navode osam različitih oblika ljudske spolnosti: briga za drugoga, osjećajnost, samopouzdanje, spolnost u međuljudskim odnosima, partnerski oblik spolnosti, negenitalni, genitalni i duhovni oblik spolnosti.

Zdrava psiha

Za oblikovanje zdrave i stabilne dječakove, tj. mladićeve psihe potrebno je poznavati sve te nabrojane dimenzije spolnosti. Ako pri tome pojedini dio nedostaje, urušava se cijela konstrukcija zdrave mladićeve psihe.

Današnji roditelji moraju biti svjesni činjenice da oko njihovoga dječaka, tj. mladića vlada neprijateljsko okružje. Društvo koje propagira i djeci nudi pornografiju nameće im iskrivljenu stvarnost. Pornografija nudi samo genitalni vid čovjekove spolnosti. U pornografiji nema govora o ljubavi, nema poštivanja druge osobe, nema osjećajnosti, nema privrženosti, nema zajedništva. U pornografiji se druga osoba, tj. djevojka doživljava isključivo kao seksualni objekt. Motiv za spolnost u pornografiji nije zbližavanje dviju osoba suprotnoga spola u ljubavi, njihovo međusobno iskazivanje naklonosti i nježnosti. Svrha pornografije je isključivo postizanje mladićevoga trenutačnoga fizičkoga zadovoljenja.

Razgovor s dječakom o spolnosti

Pametan otac u tim stvarima mora biti taktičan. On neće svom sinu držati dugo i zamršeno predavanje o spolnosti i očekivati da će ga sin pažljivo slušati. Takav razgovor mora biti ležeran dijalog koji će, uvažavajući obostrano povjerenje, trajati tijekom cijeloga života. Na taj način će iskusan otac postupno ispričati svome sinu i svoja vlastita iskustva i svoje viđenje istine. Razgovor o spolnosti mora biti jasan i bez okolišanja. Treba jednostavnim riječima izreći ono

što je na tom polju dobro, poželjno i prihvatljivo, a što je loše, nepoželjno, opasno i neprihvatljivo. Treba jasno izreći zašto je neko ponašanje loše ili neprihvatljivo. Na taj način mladić već unaprijed dobije savjete o problemima koji bi mu tek kasnije mogli iskrsnuti. Jednostavnim i jasnim razgovorom otac će preduhitriti sve one situacije u kojima bi njegov sin tražio odgovore na internetu ili u svojoj vršnjačkoj skupini.

U odgoju mladića vrlo je važna stabilna očeva figura i njegov način ponašanja. Dječak će promatrati kako se njegov otac odnosi prema spolnosti i prema ženama općenito. Važno je da mladić što ranije usvoji stav poštivanja svoje bake, majke, sestre, te općenito poštivanje djevojaka i žena.

Vršnjačka skupina

Takva je skupina gotovo uvijek sastavljena od pojedinaca koji su u sukobu sa vlastitim roditeljima, s učiteljima u školi, s autoritetima općenito. Mladiću treba na vrijeme ukazati na taj važan fenomen. Treba ga pripremiti i osnažiti da izgradi svoj vlastiti stav i da ga je spreman uvijek braniti, makar se i pri tomu morao suprotstaviti svojoj vršnjačkoj skupini.

Otac treba svomu sinu jasno osvijestiti da je takva vršnjačka skupina u 99 % slučajeva sastavljena od mladića koji su po kvalitetama lošiji od njegovoga sina. Zbog toga takva skupina pridošlicu gotovo uvijek povuče na niže, na lošije, na problematično ponašanje.

Najčešći metoda vršnjačke skupine jest u tomu da se pridošlici servira pornografski materijal, da ga se ponudi cigaretama, alkoholom, drogom, da ga se namami u kockarnicu ili navuče na agresivno ili razuzdano ponašanje. Ako pridošlica to odbije, od skupine dobiva negativnu etiketu.

Sloboda i odgovornost

Pametan otac će svoga sina poučiti da problematično ponašanje unutar skupine, što uključuje i spolnu slobodu ili popustljivost prema djevojkama, opterećuje mladoga i neiskusnoga muškarca velikom odgovornošću. Neiskusni ili povodljiv mladić trpi veliki pritisak od svoje vršnjačke skupine kojoj se ne usudi othrvati.

Kako pomoći sinu

Ako roditelji žele svom sinu pomoći u takvim situacijama, moraju biti lukavi. Psiholozi često koriste jedan jednostavan, a efikasan savjet kako se mladić može, neokrznut, izvući iz svoga društva koje se npr. loše ili raskalašeno ponaša.

Psiholozi daju savjet: Ivan npr. odlazi na druženje u svoju vršnjačku skupinu. Okolnosti su takve da postoji otvorena mogućnost za alkohol, cigarete, spolnu razuzdanost, kocku ili drogu... Ivan je protiv takvoga ponašanja, ali nema smjelosti otići iz skupine, znajući da će ga vršnjaci ismijavati i etiketirati kao slabića. Psiholozi preporučaju da Ivan u takvoj situaciji pošalje svojim roditeljima SMS poruku s molbom da ga nazovu i pozovu kući. Kad oni to učine, on s njima, namjerno glasno i javno razgovara i tobože im se protivi što se već mora vratiti kući. No on na kraju razgovora ipak poslušna roditelje i odlazi kući. Na taj način je vuk sit i koza cijela. Ivan se svojevrijedno vraća kući jer ne odobrava raskalašeno ozračje svojih drugova. Ali on pred vršnjacima ostaje čist i njima lojalan, jer se samo zbog (tobožnjega) očevoga energičnoga zahtjeva morao vratiti kući.

Takav odnos roditelja i njihovoga mladića je poželjan i korektan, jer u takvom odnosu vlada obostrano povjerenje. A to je pak i najvažniji preduvjet za skladan život u obitelji.

Zaključak

Kao što sa sinom otvoreno razgovaramo o opasnostima koju stvara alkohol, duhan, kocka, internetske igrice ili droga, isto tako moramo otvoreno razgovarati i o opasnostima na području spolnosti. Za takav razgovor nikad nije prerano, a često može biti prekasno.

U takvom razgovoru otac se ne smije oslanjati na svoje pretpostavke. Bolje je dječaku dva puta objasniti neku opasnost, nego pretpostavljati da će dječak ispravno shvatiti neku delikatnu situaciju i poželjno reagirati.

Prilikom takvoga razgovora otac može osjećati određenu nelagodu. No otac to mora odraditi; bolje prije, nego kasnije. Ne stoji eventualna očeva isprika da će njegovoga mladića dobro savjetovati - netko drugi. Rješenje nije ni u tome da se momku sugerira da se opskrbi sa kondomima.

Svijet spolnosti je delikatna i slojevit. Zato se u jednom jedinom razgovoru ne mogu dotaknuti sva pitanja. Potrebna je trajna otvorenost i obostrano povjerenje između oca kao zreloga muškarca i njegovoga sina. Takav trajni dijalog bit će prilika da mladić od svojega oca čuje realne činjenice o zamkama na području spolnosti. A te zamke znaju biti gorke, bolne i dugotrajne.

U takvom ozbiljnom razgovoru između oca i sina treba osvijetliti pitanje masturbacije, preranog ulaska u spolnu aktivnost, nekritičnog mijenjanja spolnih partnerica, pitanje spolno prenosivih bolesti, pitanje slučajnog, neželjenog i preranog očinstva, pitanje namjernog pobačaja.

U takvim problemima jedan nezreli, neiskusni, nepoučen i povodljiv mladić od svoje vršnjačke skupine ne može očekivati baš nikakvu pomoć.